

IPO 2011: speech gedeputeerde Frank Smeets

Goedemorgen collega's, directies, directeurs, adjunct-directeurs van onze provinciale scholen, van onze provinciale hogeschool, kadermedewerkers, medewerkers van Provinciaal Onderwijs Vlaanderen, laat mij u allen benoemen als voortrekkers van het provinciaal onderwijs. Het is hier al gezegd deze ochtend: vorig jaar in Gent stond ik vooraan in andere schoenen. Midden in de zomer werden we overvallen door het Groenboek van de Vlaamse Regering. Tijdens de laatste bijeenkomst voor het zomerreces neemt de Vlaamse Regering gewoonlijk moeilijke politieke beslissingen. Plots was het Groenboek daar over de hervorming van de provincies, de interne staatshervorming. Maar het was vooral aan sanering van de provincies. Het Groenboek kwam als een dief in de nacht, want de leden van de interkabinettengroep hadden ons op voorhand verzekerd dat het Groenboek over het reces zou worden getild en dat we allemaal uitgebreid zouden worden geconsulteerd om de juiste beslissingen te nemen.

Zo niet, de politiek is altijd verrassend. Maar wij verrasten met een tegenaanval: nadat de violen op elkaar waren afgestemd, hadden collega-gedeputeerde Inga Verhaert en ik – in samenspraak met de drie andere onderwijsgedeputeerden – op 16 augustus een interview met Guy Tegenbos voor de krant De Standaard. We zetten een tegenoffensief in waar we duidelijk stelden dat we niet akkoord konden gaan met de afschaffing of de overheveling van het provinciaal onderwijs. Onze belangrijkste redenen waren – net zoals Karin Jiroflée daarnet al zei:

- dat de overheveling van het provinciaal onderwijs geen einde zou stellen aan de verrommeling;
- dat het afschaffen van vijf inrichtende machten (vijf van de meer dan duizend, nota bene) geen einde zou stellen aan de verrommeling;
- dat het geen besparingen zou opleveren, want de leerlingen, de leerkrachten en de scholen zijn er en blijven er. In tegendeel, de overdracht zal kosten met zich meebrengen;
- dat er bij de andere netten geen interesse was om de provinciale scholen en centra over te nemen.

Wij organiseerden dus het verzet. Vanuit alle scholen vertrokken vanaf 1 september brieven naar alle Vlaamse volksvertegenwoordigers. We riepen hen op zich te kwijten van hun taak als volksvertegenwoordiger en dat betekent niet dat ze de regering vertegenwoordigen, maar wel het volk. In dit geval dus de mensen uit het provinciaal onderwijs. Sommige parlementsleden waren vereerd met zoveel brieven. Anderen zaten wat verveeld met onze eenvoudige vraag om nu zelf eens kleur te bekennen voor het provinciaal onderwijs. Gelukkig vonden we enkele moedige parlementsleden die het echt voor ons wilden opnemen met verklaringen in de pers, maar ook met een vraag voor een debat in de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen van het Vlaams Parlement. En dat debat kwam er. We werden uitgenodigd voor een hoorzitting in een verenigde commissie met zowel de leden van de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen als die van de Commissie voor Binnenlands Bestuur. Want intussen was er in de parlementaire wandelgangen een bevoegdheidsconflict ontstaan (zo ziet u dat elke staatshervorming wel met zijn bevoegdheidsconflicten te kampen heeft). De regering wilde immers die interne staatshervorming afhaspelen in de Commissie voor Binnenlands Bestuur, maar de onderwijscommissarissen stonden op hun strepen: dit debat ging over onderwijs. Wij kregen de discussie op het niveau waar we die wilden hebben. Het debat ging niet meer louter over het afschaffen van een provinciale dienst, nee, het ging over de vrijheid van onderwijs, de keuzevrijheid en de vrijheid of het recht om onderwijs in te richten. Het ging ook over de vraag of lokale openbare besturen onderwijs mochten inrichten. "Dat hebben we nodig om ons lokaal sociaaleconomisch beleid vorm te geven", riepen steden en gemeenten in koor. En wij wreven in onze handen, want dat waren argumenten die in ons kraam pasten. In plaats van plaats te nemen in de ondervraagdenbank van de gemengde commissie, stelden wij de existentiële vragen aan de parlementsleden en zij gingen mee met onze gedachtegang, ze namen ons au sérieux.

We zetten onze politieke acties ook kracht bij met straatacties. In Hasselt kwam er een betoging voor het behoud van het provinciaal onderwijs, de grootste betoging sinds de sluiting van de mijnen. Ik wil u zeggen, dames en heren, de sluiting van de mijnen is tot nu toe zowat de meest memorabele gebeurtenis in de provincie Limburg geweest en het was ook een heel groot sociaal conflict. Onze beleidsvoerders in Brussel waren gewaarschuwd. In Antwerpen kwam er een *flashmob*. Op de Groenplaats stond ineens alles stil. Onze koks hadden hun deegrol meegenomen, de mensen uit de landbouwopleiding hun tractor met een ploeg. Als het moest, zouden ze alles ondersteboven halen.

Ook de vakbonden voelden zich geroepen om op straat te komen. Zij planden een actie, eerst in Antwerpen, dan in Brussel. Op zo'n moment moet je opletten, want als het in ons landje regent in Antwerpen, dan begint het te donderen in Brussel. De mars op Brussel is er uiteindelijk niet moeten komen. In januari en februari kregen we een audiëntie bij de ministers van Onderwijs en Binnenlands Bestuur en zelfs bij Vlaams minister-president Kris Peeters. Zij hadden oor naar onze argumenten. Op onze eenvoudige vraag "Waarom willen jullie eigenlijk het provinciaal onderwijs afschaffen?", kregen we eigenlijk nooit een duidelijk antwoord.

Op dat moment voelden we dat het tij aan het keren was, dat de storm ging liggen. Met Pasen kregen we niet alleen witte rook, maar ook een Witboek. Het werd een opvolger van het Groenboek waarin stond dat het provinciaal onderwijs overeind bleef, dat de provincies hun onderwijsinstellingen mochten behouden en onderwijs mochten blijven inrichten. De inhoud van het Witboek verschilde erg van die van het Groenboek. Toch zaten er nog enkele adders onder het gras en daar moeten we nog wel aandacht aan blijven geven.

Ik wil jullie hier vandaag al uitdrukkelijk bedanken. Ik heb vorig jaar de oproep gedaan dat we er samen voor moeten gaan, we moeten ons laten zien, we moeten ons laten horen. Ik wil u allemaal uitdrukkelijk bedanken, want onze acties hebben hun vruchten afgeworpen. Ik wil ook de vakbonden danken die onmiddellijk aan onze zijde stonden en mee bereid waren actie te voeren. Ik wil de hoofden van de andere netten danken omdat zij niet al te gretig naar onze scholen hebben gegraaid en gezegd hebben dat ze het provinciaal onderwijs erkennen als een van de medespelers in het Vlaams onderwijslandschap, ons als een goeie partner zien en willen dat dit partnerschap kan blijven bestaan.

Ik wil de vele parlementsleden danken die het voor ons hebben opgenomen, maar vooral die parlementsleden – en ik ga geen namen noemen – die het uitdrukkelijk voor ons opnamen. Ik wil ook de ministers danken waarmee we een goed gesprek hebben gehad en die uiteindelijk tot het inzicht zijn gekomen dat hetgeen zij voorstelden misschien niet de beste beslissing was. Ik wil ook de collega-gedeputeerden danken die in de verschillende deputaties achter het provinciaal onderwijs zijn blijven staan, want ik moet toegeven, het provinciaal onderwijs wordt wel eens in vraag gesteld, ook in de deputaties. Ik wil ook de Vereniging van de Vlaamse Provincies en de directeur, Raymond Van Loock, danken, want de VVP heeft ons steeds gesteund in de strijd.

Het ziet er nu naar uit dat we door de acties voor het behoud van het provinciaal onderwijs voor een stuk ook de toon hebben gezet in de discussie voor het behoud, de waardering en de erkenning van de provincies. We zijn er nog niet, maar we hebben alleszins zelfvertrouwen gekregen en ik hoop dat we met de bestuursakkoorden die er nu aankomen als provincies waardige, evenwaardige en correcte partners kunnen zijn voor het Vlaams beleid.

Maar met één veldslag win je de oorlog nog niet. In 2003-2004 was er het kerntakendebat, waarin het bestaansrecht van het provinciaal onderwijs ook ter discussie stond. Dergelijke discussies zijn er vroeger nog geweest. Ongeveer elke tien jaar komt deze vraag wel eens naar voren, dus moeten we ons daar nu al op voorbereiden.

Vlaams ondernemer André Leysen zei ooit: "Elke crisis heeft z'n opportuniteiten". Dat hoor je nu ook vaak in de economische wereld zeggen. Ik denk dat de crisis die wij over ons heen hebben gehad een opportuniteit is om er versterkt uit te komen. Toen we vlak voor de paasvakantie in het fameuze Witboek lazen dat we groen

licht kregen, stelde de Beleidsgroep van Provinciaal Onderwijs Vlaanderen dat we ons beter moeten verankeren binnen het officieel onderwijs. We moeten ons verankeren binnen het nieuwe profiel van de provincies, want die zullen steeds als streekbestuur optreden. We moeten onze onderwijsopdracht maatschappelijk inbouwen: het sociaaleconomisch beleid moet door de provincies worden gevoerd, onder meer via het provinciaal onderwijs. Daarom stelden we ons de existentiële vraag: “Welke rol zal het provinciaal onderwijs in de toekomst kunnen spelen, zodat men niet meer om ons heen kan, zodat we uniek en waardevol zijn en zodat we geen kopie zijn van een ander?”.

Als antwoord op deze vraag hebben we het visioningsproces opgezet, met interne en externe focusgroepen om een missie en een visie te bepalen en om een strategie uit te tekenen. “Van Groenboek naar Groeiboek”, daar gaat deze dag over. Ik ben blij dat we met zovelen zijn om daar samen over na te denken. Zo kunnen we nieuwe kansen kunnen geven aan ons provinciaal onderwijs.

Als we vorig jaar, na 25 jaar, ons zilveren jubileum vierden in tijden van crisis, dan denk ik dat we nu uit die as kunnen verrijzen en die externe druk kunnen afwerpen. Maar vanuit onze interne kracht moeten we verdergaan, duidelijk laten zien waar we voor staan en daar absoluut ook invulling aan geven. Daarvoor reken ik op jullie allemaal, directies van onze scholen, op jullie medewerkers, op jullie enthousiasme, op jullie leiderschap.

Hartelijk dank en veel succes vandaag.